

IRMA I DRAGØR. DEL 1

Der var engang. Ja, Dragør har også haft sin Irmabutik eller rettelig sine "Irma-butikker".

Det hele begyndte den 1. oktober 1906, hvor smørhandler Carl Schepler fra Nørrebro startede en butik i St. Kongensgade (nuværende Kongevejen 24).

Butikken, der kom til at hedde "Dragør Smørforsyning", lå ved siden af boghandler Mindermann i Strandhotellens annek.

Dragør smørforsyning var et aktieselskab med en aktiekapital på 2.000 kr. og Carl Schepler oplyste til Handelsregisteret, at aktieselskabet ville drive "Handel med Fødevarer en detail".

Bestyrelsen bestod af vognfabrikant Hans Frederik Petersen, malermester Sofus Greiffenberg og smørhandler Carl Heinrich Jens Schepler.

Annoncekrig

Scheplers initiativ i 1906 blev bestemt ikke modtaget med glæde af Dragørs øvrige handlende. I en mindre annoncekrig svarede Schepler igen og henviste til den gode hygiejne i hans butik. Schepler skrev bl.a. "at *HAN IKKE* solgte smør og margarine sammen med petroleum, sild, tjære og andre ildlugtende varer".

Dengang og mange år senere, var det ret almindeligt, at man kunne købe fødevarer i samme forretning, som man købte pe-

trroleum, sild m.v. med de lugt- og smags gener dette kunne afstedkomme. Personalet i de blandede landhandler havde ikke tid til at vaske hænder mellem hver ekspedition eller midt i ekspeditionen.

Schepler reklamerede også med, at han havde afdelinger i ind- og udland. Her henviste han bl.a. til de senere omtalte forretninger i Tyskland og Sønderjylland.

Sammenlægning og ny nabo

Den 15. marts 1911 købte Schepler den lille naboforretning "Drogden". Forretningen, der handlede med kaffe, blev sammenlagt med Scheplers smørforretning.

Omkring 1913 fik Schepler ny nabo, idet boghandler Chr. Schou overtog Mindermann's boghandel.

Starten i Ravnsborggade på Nørrebro

Carl Scheplers første forretning lå på Nørrebro i Ravnsborggade 13. Forretningen, der var etableret i 1886, overtog den da 25-årige Carl Schepler i maj 1895 efter sin mor og broderen Fritz.

På facaden af denne kælderbutik stod der "Smør, æg, margarinelager og mælkforsyning". Irma regner i dag året 1886 for firmaets grundlæggelsesår.

Carl Heinrich Jens Schepler

Carl Schepler, der var udlært snedker, havde før han overtog

Forretningen Drogden ca. 1911. Carl Scheplers første forretning i Dragør etableret 1906 ved siden af boghandler Mindermann i Strandhotellets anneks. (Postkort udlånt af Jørgen Aamand, Sundby).

butikken i Ravnsborggade rejst en del "på valsen", bl.a. i Tyskland og Østrig.

Ud over nye butikker i Danmark åbnede Carl Schepler flere butikker i Tyskland og det tysk besatte Sønderjylland. Den første butik i Tyskland blev allerede etableret i Hamburg omkring århundredeskiftet.

Carl Scheplers bror Fritz fortsatte med opbygning af en kæde af smør- og kaffeforretninger, og de to brødre indgik en aftale om at dele markedet i Danmark.

Carl Schepler kunne etablere butikker øst for Storebælt, medens broderen kunne etablere sig i Jylland og på Fyn. I København kunne begge brødre åbne butikker efter en anden fastlagt aftale.

Måske var denne tidligere aftale, der bevirkede at Irma udelukkende blev et østdansk fænomen!

Navnene JRMA og Irma

Der findes flere myter om, hvorfor Carl Schepler begyndte at benytte navnet Irma; men det vides med sikkerhed, at Irma eller rettelig Jrma blev benyttet i 1907, og sikkert tidligere.

Carl Schepler forhandlede margarine fra en fabrik i Slagelse. Margarinefabrikantens navn var *Johannes Rasmussen*, og hans *M*Argarine kom til at hedde *JRMA*. I mange år blev firmanavnet Irma på facadeskiltene stadig skrevet som JRMA.

Før Irma-navnet rigtig slog an brugte Carl Schepler bynavne som forretningsnavne. En forretning hed New York, en anden Paris o.s.v.

Men ønsket om ensartethed og bevidsthed hos kunderne om, at forretningerne var af samme standard og kvalitet har nok

medvirket til, at man efter Carl Scheplers død valgte et kort fælles navn.

At Carl Schepler skulle have haft en særlig forkærlighed for pigenavnet Irma, et navn han ofte har støt på, da han rejste i Tyskland og Østrig i sine unge dage, må henregnes til en af myterne.

Schepler havde flere slogans. Et af de tidligste var "Husk Irma er bedre end smør". Man kan gætte på, at han tjente mere på salg af sin egen margarine end på salg af smør, siden han brugte netop det slogan.

Irmabutik nr. 2

I 1915 flyttede Carl Schepler sin Dragør-butik længere op ad Kongevejen til nr. 11.

Schelpers nabo boghandler Chr. Schou havde i 1915 købt "Kommandørboligen" af Krigsministeriet, og opad nyrehvervelsen havde Schou fået opført en mindre sidebygning.

Det var til denne sidebygning, at Carl Schepler flyttede sin butik. Så boghandleren og Schepler blev igen naboer på Kongevejen.

Butikken, der var opdelt i en smør- og kaffe afdeling med hver sin indgang, blev i tyverne benævnt både "Dragør Smørforsyning", "Kaffeforretningen Drogden", "Smørforretningen Irma" og "Carl Schepler". Inde i butikken var de to afdelinger delt af en glasdør som loven dengang foreskrev.

Smør og margarine blev solgt fra dritler. Varerne fra dritlerne blev lagt på et stykke pergamentpapir og afvejet på vægten inden de kunne pakkes ind. Æg blev solgt i flere størrelser og kvaliteter. Æg, hvis skal var revnet, blev solgt som klinkeæg

Irma er flyttet fra Kongevejen 11. Butikkerne er til leje. Ud for nr. 2 længere oppe på Kongevejen skimtes det nye trekantede skilt med teksten JRMA margarine. (Postkort udsendt af Tage Nielsens Boghandel i 1937).

En handlende måtte dengang ikke havde mere end en butik; men hvis man selv var fabrikant af de varer man solgte, kunne man godt eje flere forretninger, og også sælge fagfællers produkter.

Der stod Carl Schepler over butikken; men i begyndelsen af tyverne var smøraftdelingen registreret under navnet "Irma Aktieselskab, smørhandel", og i 1930 skiftede kaffeafdelingen navn fra "Drogden" til "Kaffeforretningen Irma".

Nogle flove kunder

Irma fik ret tidligt telefon, nemlig DRAGØR nr. 27. Telefonen blev primært brugt til samtaler med hovedkontoret på Nørrebro. Irma bragte ikke varer ud; men kunderne kunne ringe og bestille varer gjort klar til afhentning.

Varerne var billigere hos Irma end hos de andre lokale handlende, og det benyttede de mindre velbjærgede sig af. Men også de bedre stillede benyttede sig af Irmas billigere priser; men ikke alle ønskede, at dette skulle opdages.

Hvis man overvandt sin flovhed, og dristede sig ind i butikken for at handle, kunne man bede personalet om at få vendt indpakningspapiret.

I mange år var det ikke fint, hvis man blev set på Kongevejen bære rundt på varer købt i Irma. Et karakteristisk gult papir med mønster af små blå Irmapiger, som Irma anvendte en overgang, afslørede på lang afstand, hvor varerne var købt.

De indkøbte varer blev altid pakket sirligt ind med bånd og bærepind, uanset hvilken side af indpakningspapiret der vendte udad.

Hos Chr. Schou og Julie Buckwald Schou

Til butikken hørte et lille baglokale med en kakkelovn. Brændsel blev opbevaret i kælderen under butikken. I loftet var der firkantede glasplader. Disse var opsat skråt og adskilt af mes-singlister. Oven over butikken havde familien Schou deres terrasse med flagstang.

Smør- og kaffeafdelingen var i begyndelsen delvis adskilt; men kunder og personale kunne alligevel gå mellem de to afdelinger. Loftet var ikke helt tæt, og ofte dryppede der vand ned i butikken.

Boghandler Chr. Schou døde i 1932. Hans enke Julie Schou født Buckwald, der nu ejede "Kommandørboligen" med sidebygningen, mente dog helt bestemt, at det ikke var vand fra hendes terrasse; men kondensvand der dryppede ned på grund af det kolde butikslokale.

Dengang skulle butik og facade selvfølgelig holdes rent. Graffiti og andet hærværk på bygninger var ikke udbredt; men nytårsaften oversmurfte unge mennesker ofte ruderne med brun sæbe. Det påhvilede butikseleven, at sørge for at den brune sæbe blev fjernet straks dagen efter, samtidig med at personalet skulle lave status.

Fru Schou sørgede med megen omhu og energi selv for rengøringen af hovedbygningen og fortovet.

"Uanmeldt" kontrol

Carl Schepler kom ikke selv meget på inspektion i sine butikker; men Irmas overinspektør Greiffenberg kom ofte kørende i bil til Dragør for at se om alting var i orden.

Greiffenberg viste ikke, at hans ankomst var kendt. En af Irmapigerne boede i St. Magleby, og når Greiffenberg passerede hendes hjem i Hovedgaden sørgede familien for at butikken i Dragør fik besked herom pr. telefon.

Dengang sagde man også lidt spøgende om St. Magleby, at en fremmed ikke kunne komme kørende nordfra ad Amager Landevej ind i St. Magleby og nå gadekæret i Hovedgaden, uden at dette allerede var kendt i den sydlige ende af landsbyen.

Overinspektør Greiffenberg skulle bl.a. kontrollere, at pigerne havde håret sat op under den obligatoriske kappe, at kitlerne var nyvaskede, at dørene stod åbne, at vinduerne, butikken, varmer og pigerne så præsentable ud o.s.v.

Indgangsdørene skulle altid være åbne for at forhindre at stillingsvinduerne duggede; men pigerne lukkede ofte dørene, selv om dette var forbudt. Periodevis var der desuden uanmeldt lageroptælling.

Om sommeren var der en slags ekstra kontrol, idet Scheplers førstedame frk. Meyer ofte var på besøg i weekenden hos bekendte i Dragør. Disse besøg kunne afstedkomme, at Irmapigerne mandag morgen blev ringet op af frk. Meyer fra hovedkontoret, hvor hun påtalte forskellige småting, hun havde observeret gennem vinduerne på Kongevejen.

Artikel i Dragør Nyt, den 23. april 1996

Den første Irmapige er tegnet af arkitekt Sofus Greiffenberg i 1909. Det var hans 5-årige datter Else, der var model.

Lønforhold og flytning

Lønnen var omkring 55 kr. pr. måned for en elev i midten af trediverne, stigende til ca. 250 kr. for en assistent. Lønforhøjelser blev meddelt pr. brev fra hovedkontoret, og set med datidens øjne var lønnen ikke helt ringe. Af en løn på ca. 50-60 kr. betalte man dengang 7 kr. i skat.

Åbningstiden var fra kl. 8 - 18, dog lukkede man fredag først kl. 20 og om lørdagen kl. 21.

Kommandørboligen

I 1936 flyttede Irma igen. Efter at butikken på Kongevejen 11 i 1937 var blevet overtaget af Dragør Kolonial-lager, opstod der tvistigheder efterfulgt af en retssag mellem den nye lejer og fru Schou om fugt i butikkerne og vand i kælderen. Pigerne fra Irma blev indkaldt som vidner. Retten ønskede at høre deres oplevelse af vand og fugt, da de var i butikken.

Fru Schou fortsatte ikke med boghandlen i hovedbygningen efter sin første mands død. Hun passede "Kommandørboligen" med salg af porcelæn. Samtidig passede hun Dragørs håndkøbsudsalg fra et vippebræt inde i vindfanget.

I foråret 1979 åbnede Dragør Apothek i samme bygning; men det er en helt anden historie. fortsættes ...